

PRESSEMEDDELELSE fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

ÅRSBERETNING 2008: OPIOIDER FORTSAT EN CENTRAL DEL AF EUROPAS NARKOTIKAPROBLEM

Advarselssignaler om Europas største narkotikaproblem, siger EU's narkotikaovervågningscenter

(6.11.2008, LISSABON **MÅ IKKE OFFENTLIGGØRES FØR KL. 10.00 CET/lokal tid i Bruxelles**) Der er tegn på, at Europas problemer i forbindelse med heroin er ved at ændre sig, og landene skal være opmærksomme og parate til at sætte ind. Udtalelsen kommer fra **EU's narkotikaovervågningscenter (EONN)** i dag, hvor agenturet offentliggør sin **Årsberetning for 2008: narkotikasituationen i Europa** i Bruxelles.

Ifølge **EONN's** beregninger findes der mellem 1,3 og 1,7 millioner problematiske opioidbrugere i **EU og Norge**, hvor heroin er ansvarlig for Europas største narkotikarelaterede sundheds- og socialudgifter. Oplysningerne som offentliggøres i dag, stiller spørgsmålstegn ved **EONN's** tidligere vurderinger om en langsom forbedring af heroinsituationen, og antyder et "stabilt, men ikke længere ubetydeligt problem". En rekordstor opiumproduktion i **Afghanistan** i 2007 har også øget agenturets bekymringer for en eventuel forværring af Europas heroinproblem ⁽¹⁾.

- De nye oplysninger tyder ikke på, at heroinproblemerne vil vokse epidemisk, som de gjorde i det meste af Europa i 1990'erne, siger **EONN's direktør Wolfgang Götz**. - Men vi kan ikke ignorere truslen fra det overskud af heroin, der findes på verdensmarkedet lige nu, bekymringerne, som indikatorerne for heroinbrug vækker, eller tegnene om, at syntetiske opioider kan udgøre et stigende problem. Her må vi helt klart være på vagt. Men for at sikre, at Europa er parat med hurtige foranstaltninger, har det afgørende betydning, at vores informationssystemer gøres mere følsomme over for ændringer i tilgængeligheden og brugen af disse meget skadelige stoffer.

I de fleste lande vedrørte mellem 50 og 80 % af alle behandlingsanmodninger opioidbrug. Der sker mindst 7 000–8 000 narkotikaforårsagede dødsfald i Europa hvert år, og overdosis er en af de største dødsårsager blandt unge europæere. Omkring 80 % af de fatale overdoser forbindes med opioidbrug, og injektion af disse stoffer er en vigtig kilde til overførsel af narkotikarelaterede infektionssygdomme. Det skønnes, at der hvert år opstår ca. 3 000 nye tilfælde af narkotikarelateret HIV-infektion i Europa, og landene indberetter, at over 40 % af de intravenøse stofbrugere typisk er smittet med HCV (hepatitis C-virus). Substitutionsbehandling for opioidbrug findes nu i alle **EU-medlemsstater, Kroatien og Norge**, og ca. 600 000 opioidbrugere behandles årligt.

Advarselstegnene understreger behovet for øget bevågenhed om heroin brug

- Indikatorer for tendenserne i opioidbrugen peger på en foruroligende udvikling, siger **EONN**. Ifølge den nye beretning har de fleste indberettende lande f.eks. haft en stigning på over 10 % i antallet af heroinbeslaglæggelser i perioden 2003–2006. Og mængden af beslaglagt heroin i **Tyrkiet**, et vigtigt transitland, mere end fordobledes i løbet af denne periode. Det anslås, at der i alt blev beslaglagt 19,4 tons heroin (48 200 beslaglæggelser) i Europa i 2006 (tabel SZR-7; SZR-8). I en briefing, som for nyligt blev offentliggjort af **EONN** ⁽²⁾, fokuseres på overvågning af indførslen af heroin til Europa.

Oplysninger fra hele Europa viser også, at rekrutteringer til heroinbrug stadig sker i et sådant tempo, at problemet ikke vil blive mindsket nævneværdigt inden for den kommende fremtid. Antallet af nye anmodninger om behandling, hvor heroin er det primære stof, steg i omkring halvdelen af de lande, der indberettede data i 2006 (tabel TDI-3, i). I visse lande tyder undersøgelserne på, at der stadig er mange, der begynder at injicere

opioider, hvilket giver anledning til særlig bekymring. Og i **Estland, Litauen, Østrig og Rumænien*** var over 40 % af de intravenøse stofbrugere under 25 (figur 9, kapitel 6 i *Årsberetningen*).

I modsætning til den generelt faldende tendens for narkotikaforårsagede dødsfald mellem 2000 og 2003 peger oplysningerne nu på et statisk eller endda et voksende problem, hvor de fleste medlemsstater rapporterer om stigninger (tabel DRD-2, figur DRD-8). Heroin er det stof, der oftest associeres med narkotikarelaterede dødsfald, men andre opioider indberettes også. Mens gennemsnitsalderen for ofre for dødelige overdoser generelt er på vej op i Europa (midt i 30'erne), indberetter en række lande (**Bulgarien, Estland, Grækenland, Letland, Luxembourg, Østrig og Rumænien***) en relativt høj andel af overdosisdødsfald blandt unge under 25 — endnu et tegn på, at brugerne er yngre i disse lande (figur DRD-2; DRD-9 i, ii, iii).

Syntetiske opioider: ulovlig anvendelse og produktion

I år rettes søgelyset mod den øgede indberetning af problemer i tilknytning til syntetiske opioider. I f.eks. **Letland og Estland** er der tegn på et voksende problem, som skyldes tilgængeligheden af 3-methylfentanyl (fentanyl). Det er uklart, hvor stoffet kommer fra, men visse rapporter peger på ulovlig produktion i landene, der grænser op til **EU**. På grund af stoffets styrke — fentanyl har en betydeligt stærkere effekt end heroin — kan brug af stoffet være særlig risikabelt. Dette fremgår af de godt 70 fentanyl-relaterede dødelige forgiftninger, som blev indberettet i **Estland** i 2006. I dag offentliggør **EONN** ligeledes en ny "narkotikaprofil" for fentanyl ⁽³⁾.

Forskning viser, at risikoen for en overdosis falder betydeligt, når heroinbrugere er i substitutionsbehandling, hvor der benyttes stoffer som f.eks. metadon og buprenorphin. Ikke desto mindre er der identificeret metadon i de toksikologiske rapporter for visse dødsfald i Europa. Der er dokumentation for, at god ordineringspraksis kan reducere disse dødsfald, og understreger betydningen af, at forebyggelse af overdosis skal indgå i klinisk praksis på området. Antallet af metadondødsfald synes ikke at være direkte forbundet med det samlede omfang af substitutionsbehandlingen (se boksen "Dødsfald i tilknytning til substitutionsbehandling", kapitel 7 i *Årsberetningen*).

Wolfgang Götz udtaler: - At reducere antallet af narkotikarelaterede dødsfald er et eksplicit mål i de fleste nationale narkotikastrategier, men vores løfter skal følges op af handling. Vi kan ikke tolerere, at vi hver time mister en af vore unge på grund af en overdosis, som kunne have været undgået. Vi må prioritere tiltag til forebyggelse af overdoser og rette dem mod højrisikogrupper som f.eks. personer, der løslades fra fængsel, eller som har tilbagefald efter behandling ⁽⁴⁾.

Bemærkninger:

⁽¹⁾ Den globale opiumproduktion steg med 34 % i 2007 til anslåede 8 870 tons, primært som følge af en stigning i den afghanske produktion (8 200 tons i 2007). Den globale potentielle produktion af heroin nåede derfor op på 733 tons (UNODC, 2008). I UNODC's nyligt offentliggjorte *Afghanistan Opium Survey 2008* anslås det, at den afghanske opiumproduktion faldt med 6 % i 2008 til 7 700 tons.

http://www.unodc.org/documents/publications/Afghanistan_Opium_Survey_2008.pdf

⁽²⁾ Teknisk datablad fra EONN: "Monitoring the supply of heroin to Europe" findes på:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-datasheets>

⁽³⁾ EONN's narkotikaprofil for fentanyl findes på: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/drug-profiles>. Yderligere læsning: Ojanperä, I., Gergov, M., Liiv, M., Riikoja, A. og Vuori, E. (2008), 'An epidemic of fatal 3-methylfentanyl poisoning in Estonia', *International Journal of Legal Medicine* (under trykning).

⁽⁴⁾ Nyligt løsladte har en akut risiko for narkotikarelateret dødsfald, som hovedsageligt skyldes stofbrugslidelser og overdosis. Ifølge en ny undersøgelse (UK) var risikoen størst i den første uge efter løsladelsen, hvor chancen for et narkotikarelateret dødsfald var ca. 8 gange større hos mænd og over 10 gange større hos kvinder i forhold til et år efter løsladelsen (se boksen om dette tema i kapitel 7 i *Årsberetningen*).

Yderligere oplysninger om de spørgsmål, der tages op i pressemeddelelsen, findes i kapitel 6 og 7 i *Årsberetningen*.

Oplysningerne i *Årsberetningen for 2008* vedrører 2006 eller det senest tilgængelige år.

Figurene og tabellerne, som nævnes i denne pressemeddelelse, findes i *Statistical bulletin for 2008*

<http://www.emcdda.europa.eu/stats08>

Information om og links til produkter, pressemeddelelser, tjenester og arrangementer i forbindelse med *årsberetningen* findes på: <http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>

* Landene er opført i EU's protokolrækkefølge.